

Een omgekeerde telescoop

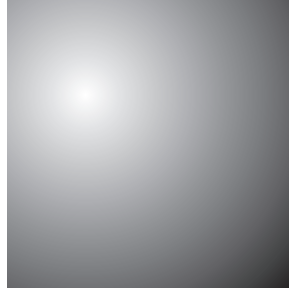
– Edi D. Bilimoria

Een beschouwing op lange termijn van het samenkomen van wetenschap en occulte wetenschap in de 20ste eeuw.

De Betekenis van Wetenschap

Wetenschap is een rekbare term met vele betekenisnuances. Niettemin is het van belang om al bij het begin een onderscheid te maken tussen wat nu wordt als wetenschap in de gedaante van westerse natuurwetenschap, en de term 'wetenschap' in zijn meest gangbare betekenis van 'kennis' van het Latijnse *scientia*, een zelfstandig naamwoord gevormd uit het onvoltooid deelwoord van het werkwoord *scire* dat 'weten' betekent. Zowel de westerse wetenschap als de theosofie zijn op zichzelf staande wetenschappen, want elk heeft zijn doelstelling, toepassingsgebied, gestructureerde benadering, methodologie, leerstellingen en experimentele technieken.

Dr. Edi D. Bilimoria is bestudeerder van de Theosofie en lid van de Engelse Afdeling.

De brede scheidslijn tussen theosofie en 'exacte' wetenschap of westerse natuurwetenschap (hierna gewoon vermeld als slechts 'de wetenschap') wordt het best geïllustreerd door middel van twee hypothetische vragen:

We willen de *objectieve* feiten over de natuur kennen, *wat* zijn haar mechanismen, hoe gedraagt zij zich, en we willen *kwantitatieve* informatie over haar fysieke verschijningsvormen.

Bijvoorbeeld: gelet op de natuurwetenschappelijke metingen van de melkwegstelsels, sterren en planeten van de tegenwoordige Cosmos, kunnen we bepalen waar zij zich in het verleden hebben bevonden, en voorspellen waar zij in de toekomst zullen zijn?

Om deze vraag te beantwoorden raadplegen we de wetenschap.

We willen nu grondiger onderzoeken *waarom* de natuur en de mens zich gedragen op de manier waarop zij dat doen, het *doel* van hun bestaan begrijpen, hun *oorsprong* ontdekken en de oorzaken, *kwalitatieve* invloeden en *subjectieve* factoren onderscheiden die ten grondslag liggen aan de overvloed aan fysieke verschijningsvormen die we waarnemen.

Bijvoorbeeld: waarom en met welk doel hebben de melkwegstelsels, sterren, en planeten van de Cosmos hun specifieke bestaan en individuele kenmerken, en hoe zijn zij ontstaan?

De wetenschap is, zoals zij zelf eerlijk bekent, wat deze vraag betreft nu niet veel wijzer, dan zij meer dan vier honderd jaar geleden was - dit ondanks een enorme hoeveelheid getheoretiseer en wetenschappelijk onderzoek. Om daarom aan deze uitdaging het hoofd te bieden moeten we noodzakelijkerwijs onze toevlucht nemen tot de theosofie en haar voornaamste onderafdeling, de Occulte Wetenschap, inschakelen.

Ons Doel

Maar blijven de wetenschap en de Occulte Wetenschap elkaar boos aankijken, waarbij zij zich hoogmoedig van elkaar afwenden? Natuurlijk niet, alhoewel sommige wetenschappers en occultisten ervoor kunnen kiezen elkaar kwaadwillende blikken toe te werpen! Er bestaat in werkelijkheid veel harmonie tussen deze twee disciplines, maar er zijn ook enkele tegenstellingen die voortkomen uit hun verschillende filosofieën en methodologieën om de natuur te onderzoeken. Het is nu ons doel aan te tonen dat, hoewel de wetenschap zichzelf onvrijwillig in de maalstroom van de Occulte Wetenschap heeft begeven, zij in werkelijkheid haar beste bondgenoot is geworden zoals Meester K.H. meer dan honderd jaar geleden voorspeld heeft.¹

Dienovereenkomstig tonen we nu de confluentie van de wetenschap en de Occulte Wetenschap in de belangrijkste takken van wetenschappelijk onderzoek. We zullen niet bij de verschillen stil blijven staan. Dit betekent niet de kop in het zand steken en beweren dat tegenstellingen niet bestaan zoals we eerder zeiden. In werkelijkheid verrichtte het Theosofische Onderzoeks Centrum in Engeland gedurende ongeveer zestig jaar voortreffelijk werk door op een uiterst nauwgezette wijze verslag te doen van de gebieden waarover verschil van mening bestond.²

Niettemin richten we op dit moment liever de aandacht op harmonie en overeenkomst als een meer constructieve en broederlijke benadering, dan het steeds weer te hebben over onenigheid en ongelijkheden. Het is een verkeerde eigen-

schap van de menselijke natuur de belangrijkste gebieden van overeenkomst te bagatelliseren en de geringste meningsverschillen nodeloos te overdrijven en genoeg hierin te scheppen. Het is zonder twijfel zo dat door het vaststellen van de punten van overeenkomst - niet door te redetwisten over verschillen - we ons als Vereniging voorwaarts kunnen bewegen, en daardoor de schitterende bijdragen van de moderne wetenschap kunnen omarmen. Maar eerst een kort woord over de manier waarop de wetenschap en de Occulte Wetenschap werken.

Hoe de Wetenschap en de Occulte Wetenschap werken.

De Inductieve methode van de Wetenschap

De wetenschap gaat volgens de inductieve methode van Aristoteles te werk, door van het bijzondere naar het algemene te gaan, zo iets als het in elkaar zetten van aparte stukjes van een legpuzzel: afzonderlijke waargenomen feiten worden bijeengebracht en gaandeweg passend gemaakt voor een algemeen beeld, het laatstgenoemde als een mentaal representatief model voor de waargenomen materiële verschijnselen. Het denkproces is overwegend verstandelijk en gericht op een lineaire wijze van denken. De instrumenten van onderzoek zijn beperkt tot en geconditioneerd door de vijf fysieke zintuigen en hun verlengstukken in de vorm van telescopen en microscopen, enz. Het resultaat is een nauwkeurige beschrijving van de verschijnselen, gedrag en fysieke mechanismen van het Heelal- de natuur in haar *veelheid van verschijnselen*.

Het heersende wetenschappelijke paradigma van het materialisme bevat vele ongegronde en niet door feiten gestaafde veronderstellingen. Natuurwetenschappelijke of mathematische modellen zijn de belangrijkste kenmerken van de wetenschappelijke onderzoeksmethode. Dit betekent dat de wetenschap op zich, niet over waarheid of kennis *als zodanig* gaat - maar eerder een interpretatie van de materiële wereld is.

De Deductieve benadering van de Occulte Wetenschap

De Occulte Wetenschap werkt daarentegen volgens de Platonische traditie door van het algemene naar het bijzondere af te dalen binnen de Ring-Verder-Niet (d.w.z. de beperkende grenzen van de evolutionaire groei) van elk wereldsysteem: het allesomvattende, volledige beeld wordt eerst beseft in zijn essentiële bestaan, en de wijze waarop het zich uitdrukt in de bijzondere verschijnselen wordt dan verklaard. Het denkproces is in wezen 'lateraal' en intuïtief, en allesomvattend. De instrumenten van onderzoek zijn *niet* beperkt tot de fysieke zintuigen. Dit geeft diepe inzichten in het ontstaan, de essentiële aard en openbaring van de natuur in haar *ware zelf*.

Samenkomen van de Natuurwetenschap en de Occulte Wetenschap

Waarom vele geleerden ook de mystiek omarmen

Vandaag de dag merken we dat een toenemend aantal geleerden zich in de mystiek verdiept als een aanvulling op de rationele wetenschappelijke methode. Het raadplegen van het wereldwijde ledenbestand van het Wetenschappelijk en Medisch Netwerk zal dit feit aantonen. Daarnaast hebben leraren en studenten van het Technologische Instituut in Massachusetts een alchemistische vereniging opgericht en bestuderen regelmatig *De Geheime Leer*. Tijdens de periode dat Millikan een aanstelling aan de 'Cal Tech' bekleedde, was een exemplaar van *De Geheime Leer* uit de bibliotheek zo zeer gevraagd dat men zijn naam op een lange wachtlijst moest plaatsen. Dit boekwerk wordt ook op de Harvard Club in New York door verschillende scheikundeleraren, waaronder hoogleraren van het Technologisch Instituut in Massachusetts regelmatig besproken.

Waarom is er dan zo'n opleving van interesse in de mystiek en in de Occulte Wetenschap? We hebben eerder uiteengezet dat door iets te onderzoeken met de

wetenschappelijke methode, we het fenomeen, het uiterlijk gedrag en de eigenschappen kunnen beschrijven door er van een afstand naar te kijken (ondanks de ontdekkingen van de quantumfysica). Maar bij de occulte benadering, om de innerlijke natuur van iets te begrijpen, moeten we als het ware letterlijk één worden met hetgeen we wensen te onderzoeken - of er op zijn minst in *participeren*. Daarom gaat men volgens de occulte methode altijd van *binnen* naar buiten te werk, en wordt er de voorkeur aan gegeven de natuur te onderzoeken door veeleer deel te nemen aan haar processen, dan haar uiterlijk gedrag onder de loep te nemen.

Door zulke *innerlijke* inzichten was Blavatsky in staat profetische opmerkingen in *De Geheime Leer* te maken over toekomstige ontwikkelingen in de natuurwetenschappen, bijvoorbeeld:

*De golfbeweging van levende deeltjes wordt begrijpelijk door de theorie van het geestelijke Ene Leven, van een universeel Levensbegin-sel, onafhankelijk van onze stof en dat zich alleen op ons bewustzijnsgebied manifesteert als atomaire energie.*³

De bovenstaande uitspraak legt een voorkennis aan de dag over drie feiten die nu door de wetenschap algemeen geaccepteerd zijn, namelijk: (a) de energie in het atoom; (b) het golfachtig karakter van deeltjes, en het deeltjesachtig karakter van golven; en (c) de vitaliteit en 'bewustzijn' van deeltjes. Blavatsky was naar alle waarschijnlijkheid de eerste persoon die de termen 'atomaire energie' en de 'golfbeweging van levende deeltjes' bezigde, iets wat de wetenschap voor zichzelf ontdekte met zijn eigen methoden van onderzoek.

Op het gebied van de menswetenschappen vinden we vergelijkbare belangrijke uitspraken zoals:

Elke mysticus en iedereen die gelooft in een goddelijke ziel komt innerlijk in opstand, niet tegen de zoölogische en antropologische ontdekkingen die zijn gebaseerd op de fossielen van mens en dier, maar alleen tegen de

*ongemotiveerde conclusies die steunen op vooropgezette theorieën, en die men aanpast aan bepaalde vooroordelen.*⁴

Onverbiddelijk voortgedreven door de druk van hun eigen ontdekkingen en het toenemend aantal inconsistente theorieën die moeten worden verklaard, beseffen de geleerden langzaam de waarheid van de bewering van Blavatsky. Dit zal spoedig duidelijk worden.

Het is daarom met het oog op het voorafgaande niet verrassend dat de grootste geleerden, van deze en vroegere tijd, zich de beperkingen van het proces van wetenschappelijk onderzoek hebben gerealiseerd en de behoefte gevoelden aan een meer intuïtieve aanpak. Figuur 1 geeft enkele ondubbelzinnige uitspraken weer van beroemde natuurkundigen uit de twintigste eeuw (een aantal van hen heeft de Nobelprijs gewonnen) over de beperkingen van de wetenschap en de noodzaak om het mystieke pad te integreren.

Theosofische voorspellingen door de wetenschap waargemaakt

We laten nu enkele essentiële leerstellingen uit *De Geheime Leer* zien die later bevestigd werden door de wetenschap van de twintigste eeuw. Sommige beweringen zijn in wezen orakelachtig, terwijl andere fundamentele beginselen van de Occulte Wetenschap uitdrukken. Gemakshalve zijn deze hoofdgebieden van samenloop gecategoriseerd in twee tabellen: tabel 1 gaat over natuurwetenschappen en cosmologie; en tabel 2 over menswetenschappen en het bewustzijn.

Tabel 1 toont hoe de theoretische modellen en experimentele ontdekkingen in de deeltjesnatuurkunde een dodelijke slag hebben toegebracht aan het klassieke, materialistische concept van de volkomen ondoordringbaarheid van atomen. De ontdekking door de wetenschap van ontelbare subatomaire deeltjes, van de onderlinge verwisselbaarheid van massa en energie die in verband wordt gebracht met atomaire energie, en van het bestaan van eeuwigdurende beweging op micro- en

macroniveau, alles vloeit op de een of andere manier voort uit de fundamentele occulte leringen over de illusoire aard van de materiële stof, de oneindige deelbaarheid van het atoom, en de golfbeweging (of energie-achtige beweging) van levende deeltjes.

De tabel laat eveneens enige overlap in de cosmologie zien tussen de wetenschap en de Occulte Wetenschap voorzover beide overeenstemmen met het bestaan van een oorspronkelijk beginpunt van het heelal, en haar periodieke wedergeboorte. Het moet echter benadrukt worden dat de Occulte Wetenschap *niet* het model van de oerknaltheorie bevestigt zoals dit tegenwoordig wordt opgevat. Op zijn best kan de oerknaltheorie beschouwd worden als een voorbeeld van de materiële mechanismen die de tegenhanger vormen van de esoterische grondbeginselen. Het PUNT waarnaar in de esoterische leerstelling wordt verwezen is een symbolische weergave van de geboorte of liever gezegd het ontwaken van de Cosmos in de *geest* - niet in de materiële stof, zoals in de oerknaltheorie wordt gesteld. Bovendien heeft de 'uitzetting' waarnaar door Blavatsky verwezen wordt niets te maken met een materiele uitzetting vanuit een kleine kern of brandpunt, maar eerder met een 'verandering van toestand'.⁵ In elk geval onthullen recente wetenschappelijke ontdekkingen steeds grotere beperkingen van het oerknalmodel.⁶

Hoe heftig de orthodoxe biologie zich ook mag verzetten tegen het denkbeeld van een levensbeginsel, na het raadplegen van tabel 2 zien we in dat zulke bezwaren uiteindelijk vergeefs moeten zijn. Tot voor kort overheerste de theorie van Darwin, maar het werk van moedige geleerden die het hebben aangedurfd dit fanatieke geloof van het wetenschappelijk materialisme in twijfel te trekken, heeft een grote scheur veroorzaakt in de bijna onneembare vesting van de evolutietheorie. Van bijzonder belang is het nauwgezette onderzoek van Cremo en Thompson - ook vastgelegd op een video van 'NBC Television Special' gepresenteerd door Charles Heston -

waarin het bestaan bewezen wordt van anatomisch eigentijdse menselijke wezens die verscheidene *miljoenen* jaren geleden leefden (terwijl het orthodoxe standpunt om en nabij de 100.000 jaar of minder zou zijn). Zij verschaffen overweldigend en volkomen overtuigend bewijsmateriaal over afwijkingen en niet in het gevestigde schema passende ontdekkingen van zowel menselijke fossielen als kunstvoorwerpen die aantonen dat bijna alles wat ons is geleerd te geloven over het ontstaan en de evolutie van de soorten, op de wankele basis van de theoretische denkbeelden berust, en op een uiterst selectieve (en bevooroordeelde) steekproef van paleontologische en archeologische ontdekkingen. Door het ontstaan van de mensheid naar het verre verleden terug te dringen naar een tijdperk waarin - volgens de theorie van Darwin - de aap zelfs niet bestond, is 'de voorhoede' van de wetenschap der evolutie nog nooit zo dicht de occulte leerstelling over anthropogenese nabij gekomen.

Hiertoe hoofdzakelijk aangezet door de hedendaagse ecologische beweging, begint bij de menswetenschap langzaam het besef te groeien van de occulte leerstelling van één universeel leven, of Gaia, waarbij de aarde, planeten en alle leven eerder beschouwd worden als één enkel levend organisme, dan als een verzameling inerte of dode dingen. Dit heeft de wetenschappelijke kijk op het milieu en de samenhangende problemen diepgaand beïnvloed.

Tabel 2 gaat ook over het hete hangijzer van de wetenschappelijke discussie - bewustzijn en denkvermogen. Op dit moment is de wetenschap ernstig verdeeld over hetzij de vraag of 'het brein gelijk is aan het denkvermogen', d.w.z., het brein 'produceert' bewustzijn zoals de lever gal afscheidt, hetzij de vraag of het brein het fysieke instrument is voor de waarneembare uitdrukking van denkvermogen en bewustzijn. Ondanks de wanhopige pogingen van de orthodoxe wetenschap het brein gelijk te stellen met het denkvermogen, stapelt zich in toenemende mate snel bewijsmateriaal op, afkomstig van de

wetenschap zelf, waarmee kan worden aangetoond dat een dergelijke veronderstelling volstrekt onhoudbaar is.

Epiloog

Het is belangrijk om te zorgen voor een neutraal en objectief overzicht van de gebieden waarop er duidelijke verschillen en overeenkomsten zijn tussen de wetenschap en de Occulte Wetenschap. Immers deze twee wetenschappen hebben duidelijk verschillende doeleinden en leveren verschillende bijdragen die elkaar evenwel aanvullen; daarom is het onverstandig het werkterrein van de één te ver uit te breiden naar het gebied van de ander, die daar evenwel veel betrouwbaarder en vakkundiger werk kan leveren. Het is reeds genoemd dat de Occulte Wetenschap zich voornamelijk met fundamentele kwesties en oorzakelijke factoren bezighoudt, terwijl de wetenschap zich bezighoudt met de uiterlijke en zichtbaar waarneembare verschijnselen van deze innerlijke, onzichtbare noumenale krachten. Bijgevolg moeten er duidelijke verschillen tussen de twee geconstateerd worden over speciale kwesties, in het bijzonder over kwantitatieve feiten waar de wetenschap vaste grond onder de voeten heeft. *Maar deze verschillen zijn gebaseerd op de kennis van de hedendaagse wetenschap.* Wie zal zeggen dat de toekomst geen belofte in zich houdt om dergelijke afwijkingen op te lossen (tussen de hedendaagse wetenschap en de Occulte Wetenschap), aangezien de wetenschap onverbiddelijk voorwaarts oprukt naar steeds nieuwere ontdekkingen die vroeger gekoesterde standpunten hetzij wijzigen, of in sommige gevallen volledig omverwerpen. (Bijvoorbeeld, er is nu een groeiend onbehagen over enkele veronderstellingen die door Einstein in zijn relativiteitstheorie zijn gebruikt, vooral over de ongemotiveerde veronderstelling dat de snelheid van het licht constant is.⁴³) Kan dan een actuele wetenschappelijke toetsing van de occulte leer opgevat worden als de beslissende en uiteindelijke betrouwbare uitspraak?

Desalniettemin zal het onderzoek van de tabellen 1 en 2 in het algemeen aantonen dat de globale modellen en het overzicht, de cyclische veranderingen en de ruime opvattingen in de natuurwetenschappelijke vooruitgang, met behulp van de Occulte Wetenschap beter begrepen worden; terwijl de wetenschap de belangrijkste materiële verschijnselen en gegevens op een vakkundiger wijze kan verwerken - dit was altijd hun voorgenomen doeleinde. Op deze manier kan dan een serieuze verzoening en synthese tot stand worden gebracht tussen de westerse wetenschap en de Occulte Wetenschap.

Ten slotte is het goed om te bedenken dat *De Geheime Leer*, aantoonbaar het meest omvangrijke occulte boekwerk dat voor de gemeenschap ter beschikking staat, nogal onvolledig is, want het was Blavatsky door haar Adept Leraren toegestaan slechts een tipje van de sluier van Isis op te lichten. Namelijk:

De occulte filosofie onthult weinig van haar belangrijkste levensmysterieën. Zij laat ze als kostbare parels één voor één wijd verspreid vallen, en alleen als zij daartoe wordt gedwongen door de evolutionaire vloedgolf die de mensheid langzaam en stil, maar gestadig naar de dageraad van het zesde Ras voert. Want als die mysterieën eenmaal buiten de veilige zorg van hun wettige erfgenamen en bewaarders komen, dan houden zij op occult te zijn: ze worden publiekelijk eigendom en moeten het risico lopen om in handen van de zelfzuchtigen - van de Kaïns van het mensenras - eerder een vloek dan een zegen te worden.⁴⁴

Het is nu net vanwege het gevaar 'parels voor de zwijnen te werpen' dat de Occulte Wetenschap ten onrechte is beschuldigd van overdreven geheimhouding en afscherming, en het omzichtige ontsluitieren van zijn kostbare parels door inkleding in de vorm van symbool, mythe, allegorie en fabel. Maar deze parels zijn het geboorterecht van iedereen, en kunnen vergaard worden door het besef dat wijsheid in de eerste plaats verkregen wordt door een

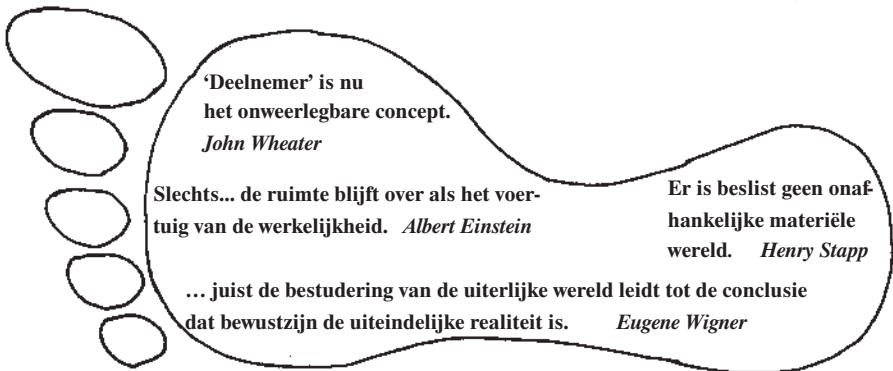
onzelfzuchtig levenswijze die eerder resulteert in een kwalitatieve transformatie van het denkvermogen dan in een opeenstapeling van kennis en kwantitatieve informatie, hoe geleerd dan ook.

Bronvermelding

1. *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett*, Brief nummer 11 (chronologisch brief 65)
2. *Science Group Journal en Research Centre Journal*
3. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel II, 672
4. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 636-637
5. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 62-63
6. Paul A. Lavolette, *Beyond the Big Bang*, Park Street Press, 1995
7. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 612
8. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 519-520
9. Werner Heisenberg, *Science*, 19 maart 1976, blz. 1165
10. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 97, zie ook deel I, 55, 93 voetnoot
11. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 2
12. S. Garrett Service, *The Einstein Theory of Relativity*, New York, NY, E.M. Radimann, 1928, blz. 48
13. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 623
14. Robert Millikan, *The Autobiography of Robert A. Millikan*, blz. 273
15. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel II, 672
16. Robert Millikan, *The Autobiography of Robert A. Millikan*, blz. 273
17. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 379
18. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 635
19. Stephen W. Hawking, *A brief History of Time*, Bantam Press, 1988, blz. 8
20. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 17
21. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 4
22. Stephen W. Hawking, *A Brief History of Time*, Bantam Press, 1988, blz. 173
23. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel II, 149
24. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 219
25. Oliver Sacks, *The Man who Mistook his Wife for a Hat*, New York, NY Summit Books, 1985, blz. 64,66
26. Ralph H. Hannon, *The American Theosophist*, December 1984
27. Rupert Sheldrake, *The American Theosophist*, Special Fall editie 1983
28. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel II, 648
29. Richard Milton, *The facts of Life - Shattering the Myth of Darwinism*, Fourth Estate, Londen 1992
30. Michael A. Cremona en Richard L. Thompson, *Forbidden Archaeology*, Bhaktivedanta Boek, uitgegeven in 1994. Dit boek bevat archeologisch, geologisch en palaeontologisch bewijsmateriaal voor het weerleggen van de evolutietheorie van Darwin. Een korter en leesbaarder verslag van dezelfde auteurs is *The Hidden History of the Human Race* met een voorwoord van Graham Hancock (auteur van *Fingerprints of the Gods*). Dit werk is ook vertoond als

- een video van NBC Televisison Special, *The Mysterious Origins of Man*, gepresenteerd door Charlton Heston.
31. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 49
32. Isaac Newton, *Burndy MS*
33. James Lovelock, *Gaia - A New Look at Life on Earth*, Oxford University Press, 1995, blz 144
34. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 15
35. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 56
36. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel II, 702 voetnoot
37. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 607-608 voetnoot
38. Freeman Dyson, *Infinite in All Directions*, New York, NY, Harper & Row, 1988. Ook verschenen in *Time*, April 1988
39. George Wald, *Theosophical Research Journal*, juni 1986, 43; lezing gehouden op het jaarlijks

- Wetenschappelijk Seminar van de Theosofische Vereniging op 19 oktober 1985, te Wheaton, Illinois.
40. Interview van Barry Rohan, *Detroit Free Press*, 25 oktober 1983, geciteerd in *The Eclectic Theosophist*, San Diego, California, mei-juni 1984, blz. 5
41. Rupert Sheldrake, *A new Science of Life*, Paladin, Granada Publishing, 1984
42. E. Lester Smith, fragmenten uit *Intelligence Came First*, uitgegeven door E. Lester Smith, herzien door Patrick Milburn, The Theosophical Publishing House, USA, 1990; en *Inner Adventures - Thought, Intuition and Beyond*, The Theosophical Publishing House, USA, 1988
43. Bijvoorbeeld, diverse artikelen en brieven in *Electronic & Wireless World* over de afgelopen twee decennia
44. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, 558

Figuur 1: De Voetafdrukken van de Hedendaagse Wetenschap - Het aanraken van de teerste bloem beïnvloedt de verst verwijderde ster.

Volgende pagina: Tabel 1 - In vervulling gaan van theosofische voorspellingen over de toekomstige koers van de natuurwetenschappen en de cosmologie in de toekomst.

Noten bij tabel 1:

1. Dit is het traditionele oerknalmodel. Zoals in de tekst wordt verklaard, bevestigt *De Geheime Leer* niet het oerknalmodel zoals dit heden ten dage wordt opgevat - maar slechts enkele aspecten van de materiële tegenhanger van de esoterische grondbeginselen. Wetenschappelijke ontdekkingen van recente datum maken het in elk geval noodzakelijk dat het oerknalmodel voortdurend wordt gewijzigd en gemoderniseerd.
2. Er zijn diverse oerknalmodellen. Het model dat gekenmerkt wordt door een hoge concentratie en zwaartekracht voorspelt een cyclisch heelal, waarbij de gemiddelde dichtheid van de materie tegenwoordig wordt geschat op meer dan 5×10^{30} gram per kubieke centimeter.

Voorspellingen in <i>De Geheime Leer</i> door Blavatsky over de toekomstige koers van de Wetenschap	Bevestigende Wetenschappelijke Ontdekkingen in de Natuurwetenschappen en de Cosmologie
<i>Natuurwetenschappen (Natuurkunde en Scheikunde)</i>	
Ondergang van het Materialisme	
'We bevinden ons aan het eind van de cyclus van 5000 jaar van de huidige Arische kali-yuga; tussen nu [d.w.z 1888] en 1897 zal er een grote scheur in de Sluier van de Natuur worden gemaakt, en de materialistische wetenschap zal een dodelijke slag krijgen'⁷	<i>Experimentele ontdekkingen</i> 1895 X- stralen Röntgen 1896 Radioactiviteit - Becquerel 1897 Elektron - Thompson (stralende stof van Crookes) 1898 Radium - Curie <i>Theoretische leringen</i> 1900 Quantum - Planck 1905 Foto-elektrische kracht - Einstein 1905 massa gelijk aan energie - Einstein
Algemene Ontdekkingen in de Natuurwetenschappen	
<i>Deelbaarheid van het atoom:</i> 'Het atoom is deelbaar, en moet uit deeltjes of uit sub-atomen bestaan....De hele wetenschap van het Occultisme is gebouwd op de leer van de illusoire aard van de stof en op de oneindige deelbaarheid van het atoom'.⁸	In 1897 werd het elektron ontdekt. Vervolgens werden proton, neutron, quarks, en andere deeltjes en anti-deeltjes ontdekt. 'Ve zullen afstand moeten doen van de filosofie van Democritus en het concept van fundamentele elementaire deeltjes'. -Heisenberg⁹
<i>Eeuwigdurende beweging:</i> 'Het is een grondwet van het Occultisme, dat er in de natuur geen rust of ophouden van beweging voorkomt'¹⁰ 'Onophoudelijke Beweging.. is de eeuwigdurende beweging van het heelal in de zin van grenzeloze, altijd aanwezige RUIMTE.'¹¹	'Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat zowel in oneindig kleine, als in oneindig grote dingen, <i>alles in beweging is, we merken dat niets in rust is</i>'. - Garrett Service¹²
<i>Onderlinge uitwisselbaarheid van massa en energie:</i> ' Voor de occulte Wetenschap, zijn kracht en stof slechts de twee kanten van dezelfde SUBSTANTIE.'¹³	De beroemde formule van Einstein: $E=mc^2$ 'Materie en stralende energie zijn in elkaar om te zetten.'-Millikan¹⁴
<i>Atomaire energie:</i> 'De 'golfbeweging van levende deeltjes' wordt begrijpelijk door de theorie van een geestelijk universeel levensbeginsel, ... dat zich alleen op ons bewustzijnsgebied manifesteert als <i>atomaire energie</i>'.¹⁵	De formule van Einstein zegt dat als in elke seconde één gram massa in warmte wordt omgezet, voortdurend 90 miljard kilowatt energie wordt geproduceerd.' - Millikan¹⁶
Oorsprong en periodiciteit van de Cosmos	
<i>Oorsprong</i>	
'Het Heelal, dat zich ontwikkelt uit de centrale zon, het Punt, de altijd verborgen kiem.'¹⁷ De atomen die uit het Centrale Punt zijn geëmanneerd, stralen op hun beurt nieuwe energiecentra uit, die... zich vermenigvuldigen tot andere kleinere centra. Deze vormen... de wortels ... van werelden en 'mensdragende' bollen, tot ... de zeven rijken.'¹⁸	Het ultieme (mathematisch) punt bestaat op het moment van de oerknal tijdens het uur nul, waarop dit punt als ruimte-tijd expandeert om het expanderende materiële Heelal te vormen. (zie noot 1) 'Er was een tijd, de oerknal genoemd, toen het heelal oneindig klein en oneindig dicht was.' - Hawking¹⁹
<i>Periodieke Wedergeboorte van het Heelal</i>	
'Het verschijnen en verdwijnen van Werelden is als een regelmatig getij van eb en vloed.'²⁰ 'Dit proces (uitbreiding van het heelal gedurende een actieve periode en samentrekking van het heelal gedurende een passieve periode) heeft al een eeuwigheid plaatsgevonden en ons tegenwoordige heelal is er maar één uit een oneindige reeks, die geen begin en geen eind zal hebben.'²¹	Een cyclisch herhalend patroon van de oerknal (uitbreiding vanuit een punt) gevolgd door een eindkrak (zich terugtrekken in een punt). (zie noot 2) 'Volgens de algemene relativiteitstheorie, moet er in het verleden een toestand van oneindige dichtheid zijn geweest, waarbij de oerknal het wezenlijke begin van de tijd zou zijn.Op soortgelijke manier moet er, wanneer het totale heelal weer ineenstort, een andere toestand van oneindige dichtheid in de toekomst zijn, de eindkrak, dat het einde van de tijd zou zijn' - Hawking²²

Tabel 2 - Het in vervulling gaan van theosofische voorspellingen over de toekomstige koers van de menswetenschap en het bewustzijn.

Voorspellingen in <i>De Geheime Leer</i> door Blavatsky over de Koers van de Wetenschap in de Toekomst	Bevestigende Wetenschappelijke Ontdekkingen in de Menswetenschappen en op het gebied van het Bewustzijn
<i>Menswetenschap</i>	
<i>Astraal Lichaam (Etherisch Dubbel)</i>	
<i>'Het hele geschilpunt tussen de profane en de esoterische wetenschappen hangt samen met het geloof in en het aantonen van het bestaan van een astraal lichaam binnen het stoffelijke, waarbij het eerste onafhankelijk is van het laatste'.²³</i> 'De theorie van Darwin over de overdracht van verkregen eigenschappen wordt echter in het occultisme niet onderwezen en niet aanvaard. Het stoffelijke ontwikkelt zich volgens de esoterische leer geleidelijk uit het geestelijke, het verstandelijke en het psychische. Deze innerlijke ziel van de stoffelijke cel - dit 'geestelijk plasma', dat het kiemplasma beheerst - is de sleutel die eens de poorten moet openen van de terra incognita van de bioloog, die nu het duistere mysterie van de Embryologie wordt genoemd.'²⁴	'Iedereen die een amputatie heeft ondergaan, even als iedereen die met hen werkt, weet dat een denkbeeldig lidmaat essentieel is als een kunstmatig lidmaat gebruikt moet worden.' - Sacks²⁵ 'Sheldrake wees erop dat zijn theorie (over morfische resonantie) eerder aan de wetenschap in de jaren twintig werd voorgelegd door William Mc Dougall. Men ontdekte dat bij een volgende generatie ratten (zelfs domme ratten) de vaardigheid om te ontsnappen uit een doolhof, die zich in een watertank bevond, aanzienlijk was verbeterd. Toen het experiment in Schotland en Australië werd herhaald met niet verwante rassen van ratten als controle-groep, ...maakte dat geen verschil: de prestatie van elke rat was vooruitgegaan.' - Hannon²⁶ 'Sommige aspecten van de hypothesen van vormende causaliteit herinneren aan de grondbeginselen van ... de occulte methode, bijvoorbeeld het concept van het etherisch lichaam.. Naar de structuur van morfogenetische velden worden zich evoluerende cellen, weefsels en organismen gevormd. Zo wordt, bijvoorbeeld, in een menselijk embryo een zich ontwikkelend oor gevormd, volgens een morfogenetisch veld dat de vorm heeft van een oor.' - Sheldrake²⁷
<i>De theorie van Darwin over Natuurlijke Selectie</i>	
<i>'Natuurlijke Selectie is geen entiteit; maar een geschikte uitdrukking om de manier te beschrijven waarop het overleven van de geschikten en het verwijderen van de ongeschikten onder de organismen in de strijd van het bestaan plaatsheeft. Maar volgens de bescheiden mening van de schrijfster is de natuurlijke selectie, de Selectie als een kracht, in werkelijkheid een zuivere mythe; vooral als men er zijn toevlucht toe neemt als verklaring voor de oorsprong van de soorten. Uit zichzelf kan zij niets voortbrengen en werkt slechts in op het ruwe materiaal dat haar wordt geboden. De werkelijke vraag waarom het gaat, is: welke OORZAAK - gecombineerd met andere secundaire oorzaken - brengt de 'variëteiten' van de organismen zelf voort.'²⁸</i>	Natuurlijke selectie en toevallige en willekeurige mutatie zou onmogelijk de harmonie en complexiteit van het Heelal kunnen verklaren. 'Ik aanvaard niet dat het neo-Darwiniaanse mechanisme van toevallige mutatie dat gepaard gaat met natuurlijke selectie, een duidelijk bewijs is van het aandrijvend mechanisme van evolutie. Tijdens een bespreking van het neo-Darwinisme als voorbeeld... bleek dat elke schijnbaar wetenschappelijke ontdekking die in de eerste plaats de basis voor de theorie legde en later bijdroeg tot de ontwikkeling ervan, nu onwaar te zijn.' - Milton²⁹ De meest gezaghebbende uitdaging voor de theorie van Darwin is het onderzoek van Michael A. Cremo en Richard L. Thompson, <i>Forbidden Archaeology</i>, 1994.³⁰ Andere wetenschappelijke kwaliteitsboeken die op feiten berustende bezwaren tegen het Darwinisme geven zijn M. Denton, <i>Evolution: A Theory in Crisis</i>, 1985; R. Wesson, <i>Beyond Natural Selection</i>, 1991; A. Mebane, <i>Darwin's Creation-Myth</i>, 1994; M.J. Behe, <i>Darwin's Black Box</i>, 1996. Alle boeken zijn uitgegeven bij Science Frontiers, The Sourcebook Project

Vervolg van tabel 2.

<i>Gaia</i>	
‘De gedachte van een universeel leven is een van die oude opvattingen die in deze eeuw tot het menselijk denken terugkeren omdat dit zich losmaakte van de antropomorfistische theologie. Het schijnt nauwelijks mogelijk dat de wetenschap - door het gebruik van termen zoals ‘kracht’ en ‘energie’ - nog veel langer voor zichzelf het feit kan verbergen dat dingen die leven bezitten, levende dingen zijn, of het nu gaat om atomen of planeten.’³¹	Gaia is het nieuwe idee dat de planeet Aarde zelf leeft en een levend wezen is, of in de woorden van Newton, dat ‘deze aarde op een groot dier lijkt..die voor het dagelijkse gebruik etherische stof inademt en in grote lijnen de afvalprodukten van levenskracht uitzweet. - Newton³² ‘Gaia-hypothese: Deze postuleert dat de fysische en chemische hoedanigheid van de Aarde, de atmosfeer en de oceanen daadwerkelijk geschikt en aangenaam voor leven is gemaakt en wordt gehouden door de aanwezigheid van het leven zelf. Dit is in tegenstelling tot de gebruikelijke opvatting die inhield dat het leven zich heeft aangepast aan de omstandigheden op onze planeet.’ - Lovelock³³
<i>Bewustzijn en Denkvermogen</i>	
‘Parabraham (de Ene Werkelijkheid, het Absolute) is het gebied van het Absolute Bewustzijn.’³⁴ ‘ Absoluut Bewustzijn sluit de kenner, het gekende en de kennis alle drie in zich, en alle drie zijn één.’³⁵ ‘Geen enkel atoom in de hele Cosmos is zonder leven en bewustzijn.’³⁶ ‘Professor A. Winchell: Hoe weinig kan men op basis van het lichamenlijk bestaan op aarde zeggen over de noodzakelijke voorwaarden voor intelligent georganiseerd bestaan. Intelligentie is naar haar aard even universeel en gelijkvormig als de wetten van het Heelal. Lichamen zijn slechts lokale aanpassingen van de intelligentie aan bijzondere uitingsvormen van universele stof of kracht.’³⁷	Dat bewustzijn en denkvermogen niet de laatste producten waren van de stoffelijke processen in de evolutie van dieren, maar in plaats hiervan vooraf gingen aan de evolutie van al het leven. De natuur zelf manifesteert zich als intelligentie. ‘Ik geloof niet dat dit heelal toevallig tot stand kwam. Ik denk dat het denkvermogen in een zeer realistische zin in het heelal bestaat’ - Dyson³⁸ ‘Ik merkte dat Eddington in één opzicht zei dat de stof van de wereldstof denkstof is en dat hij aan deze een voornamere plaats toekende dan aan de fysieke stof.’ - Wald³⁹ ‘In elk stoffelijk atoom kan zich intelligentie bevinden.’ - Josephson⁴⁰ ‘In tegenstelling tot de filosofie van het materialisme, kan van het individuele bewustzijn gezegd worden een realiteit te bezitten die niet enkel een afgeleide is van de fysieke stof.’ - Sheldrake ⁴¹ ‘Met materialisten bedoel ik diegenen die, om zo te zeggen, verstandelijk achter zijn gebleven door halsstarrig te weigeren de mogelijkheid te erkennen van non-fysiek leven, ondanks al het bewijs hiervoor. Het is duidelijk dat alle werkelijk creatieve werkers in de wetenschap en de kunsten op intuïtie vertrouwen. Er wordt op gezinspeeld dat intuïtie een weergave is van een flits van de Cosmische Intelligentie. Op het spirituele niveau nemen we deel in Cosmische Intelligentie.’ - Smith⁴²

Uit: *The Theosophist*, november 2000
Vertaling: Ton van Beek